

ÎNCHEIERE

05 iunie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Popovici împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău privind recunoașterea încălcării dreptului la examinarea cererii prealabile, anularea deciziei, obligarea includerii veniturilor asigurate la determinarea bazei de calcul a indemnizației de maternitate, încasarea diferenței sumei neachitate,

împotriva deciziei din 08 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 16 noiembrie 2016 Natalia Popovici a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău privind recunoașterea încălcării dreptului la examinarea cererii prealabile, anularea deciziei, obligarea includerii veniturilor asigurate la determinarea bazei de calcul a indemnizației de maternitate, încasarea diferenței sumei neachitate.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 28 iulie 2016 s-a adresat cu cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău, înregistrată sub nr. 2016/91/1/18059, prin care a solicitat stabilirea indemnizației de maternitate, iar la 02 septembrie 2016, specialistul responsabil de primirea actelor i-a comunicat că, în rezultatul examinării cererii depuse, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău a emis decizia privind stabilirea indemnizației de maternitate nr. 2016/91/1/20627 din 10 august 2016, conform căreia, i-a fost stabilită indemnizația de maternitate în mărime de 24638,58 lei.

La 02 septembrie 2016, nefiind de acord cu mărimea indemnizației de maternitate stabilite, prin cerere a solicitat copia dosarului personal de stabilire a indemnizației de maternitate.

La 05 septembrie 2016 prin scrisoarea cu numărul 9639 i-a fost eliberată copia dosarului personal de stabilire a indemnizației de maternitate, totodată

fiindu-i comunicată și decizia nr. 2016/91/1/20627 din 10 august 2016 privind stabilirea indemnizației de maternitate în mărime de 24638,58 lei.

La 16 septembrie 2016, în vederea soluționării litigiului apărut pe cale extrajudiciară, reclamanta a depus cerere prealabilă în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău, prin care a solicitat anularea deciziei nr. 2016/91/1/20627 din 10 august 2016 privind stabilirea indemnizației de maternitate emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău și emiterea unei noi decizii cu includerea datelor existente în Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale la contul personal de asigurări sociale al reclamantei.

Menționează că, pînă la 15 noiembrie 2016, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a reacționat în nici un mod la cererea sa prealabilă.

Consideră refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea deciziei nr. 2016/91/1/20627 din 10 august 2016 privind stabilirea indemnizației de maternitate emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău, precum și refuzul în emiterea unei noi decizii privind stabilirea indemnizației de maternitate cu includerea datelor din Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale, ca fiind unul ilegal, emis cu încălcarea normelor de drept material și care urmează a fi anulat.

Susține că, potrivit art. 7 alin. (1) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, baza de calcul a indemnizațiilor de asigurări sociale o constituie venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat.

Comunică că, venitul mediu lunar asigurat cuprinde perioada între luna a șaptea anul 2015 și luna a șasea anul 2016, inclusiv. Însă, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău nu a utilizat întreg venitul asigurat din perioada ultimelor 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, astfel, stabilind incorect indemnizația de maternitate.

La fel, menționează că, de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău, nu a fost luată în calcul suma de 8718,42 de lei, ce reprezintă venit realizat pentru perioada 01 iunie 2016 – 30 iunie 2016, categoria 101. Aceasta este confirmat prin faptul că, a fost corectată eroarea din declarația persoanei asigurate forma REV-5 a reclamantei, ce ține de corectarea perioadei în care i-au fost calculate venituri în sumă de 8718,42 de lei, și anume din „24 iulie 2016” în „01 iunie 2016 – 30 iunie 2016”.

Remarcă că suma de 3874 de lei reprezintă sporul pentru performanță colectivă funcționarilor publici pentru semestrul I anul 2016, sumă, care la fel, a fost inclusă în declarația persoanei asigurate forma REV-5.

Mai susține că, potrivit Hotărîrii Curții Constituționale nr. 20 din 06 iunie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a art. 7 alin. (17) din Legea nr. 289 din 22.06.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și a pct. 89 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, s-a concluzionat precum că, interpretarea eronată dată de Casa Națională de Asigurări Sociale a condus la o practică administrativă greșită privind recalcularea indemnizațiilor stabilite în cazul comiterii unor erori, fapt care aduce atingere articolelor 47, 49, 50 și 53 din Constituție.

A solicitat reclamanta recunoașterea încălcării dreptului la examinarea cererii prealabile, anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău nr. 2016/91/1/20627 din 10 august 2016, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a include veniturile asigurate la determinarea bazei de calcul a indemnizației de maternitate reclamantei Natalia Popovici și suma în mărime de 8718,42 de lei – drept venit asigurat pentru luna a șasea anul 2016, și suma de 3874 de lei – drept venit asigurat realizat în semestrul I anul 2016, cu calcularea indemnizației de maternitate reclamantei Natalia Popovici în mărime de 28968,07 de lei, cu emiterea în acest sens, a unei noi decizii, încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantei Natalia Popovici, a sumei în mărime de 4329,49 de lei, care reprezintă diferența dintre cuantumul indemnizației de maternitate calculată corect în mărime de 28968,07 de lei și indemnizației de maternitate calculată eronat și achitată în mărime de 24638,58 de lei, precum și a cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică, în mărime de 3100 de lei.

Prin hotărârea din 06 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de către avocatul Iamandii Vasile în interesele lui Popovici Natalia împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău cu privire la recunoașterea încălcării dreptului la examinarea cererii prealabile, anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău nr. 2016/91/1/20627 din 10 august 2016, obligarea includerii a veniturilor asigurate la determinarea bazei de calcul a indemnizației de maternitate, încasarea sumei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a recunoscut ca fiind încălcat dreptul Nataliei Popovici la examinarea cererii prealabile din 16 septembrie 2016.

S-a anulat parțial decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău nr. 2016/91/1/20627 din 10 august 2016, în partea neincluserii venitului asigurat, în mărime de 8718 de lei și 42 bani, realizat de către Natalia Popovici, în perioada: 1 iunie 2016 – 30 iunie 2016.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să determine baza de calcul a indemnizației de maternitate lui Popovici Natalia, cu includerea venitului asigurat, în mărime de 8718 de lei și 42 bani, realizat în perioada: 1 iunie 2016 – 30 iunie 2016.

S-a încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Popovici Natalia, suma de 2500 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistența juridică.

În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 08 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Natalia Popovici.

S-a casat parțial hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 februarie 2018, în partea anulării parțiale a deciziei Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru mun. Chișinău nr. 2016/91/1/20627 din 10 august 2016 și în partea compensării cheltuielilor de judecată și, în această parte s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care s-a anulat integral decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru mun. Chișinău nr. 2016/91/1/20627 din 10 august 2016.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită decizia cu luarea în calcul, inclusiv și a venitului asigurat, obținut de Natalia Popovici în perioada 01 iunie 2016 – 30 iunie 2016, în sumă de 8718,42 de lei.

S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul Nataliei Popovici plata achitată pentru serviciile avocatului în sumă de 3100 de lei.

În rest hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 06 februarie 2018, s-a menținut.

Pentru a decide astfel, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău a menționat că, instanța de fond corect a ajuns la concluzia, de a constata încălcarea dreptului reclamantei la soluționarea cererii prealabile, cum și la concluzia incorectitudinii stabilirii bazei, modului de formare și mărimii indemnizației ce urma a fi achitată. Respectiv, instanța de fond corect și legal a decis obligarea autorității de a corecta erorile comise în acest sens.

Cu toate acestea, Colegiul a considerat necesar a admite apelul declarat de Natalia Popovici și a casa hotărârea primei instanțe, în partea anulării parțiale a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru al Casei Naționale de Asigurări Sociale. Or, Colegiul a concluzionat în acest mod, deoarece consideră incorectă soluția primei instanțe, aceasta, în sensul indicat, fiind neconformă prevederilor legale.

La 24 ianuarie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale, a declarat recurs împotriva deciziei din 08 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea încasării cheltuielilor de judecată cu pronunțarea unei hotărâri noi privind respingerea cerințelor de încasarea a cheltuielilor de judecată.

În susținerea recursului a indicat prevederile art. 432 alin. (1), (2) lit.c) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului a menționat că, atât instanța de fond precum instanța de apel, la examinarea cauzei au emis o hotărâre pripită nefiind studiate minuțios actele normative în vigoare, care reglementează obiectul litigiului.

La 01 aprilie 2019, Natalia Popovici a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, ca fiind inadmisibil sau neîntemeiat.

Prezentul litigiu a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, care în conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, însă rezultând din aceeași normă legală, Completul va examina admisibilitatea cererii de recurs prin prisma prevederilor Codului de procedură civilă, avînd în vedere că prezenta procedură de contencios administrativ a fost inițiată pînă la intrarea în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 08 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 15 decembrie 2018 (f.d. 165), însă la dosar lipsește dovada recepționării acesteia.

Astfel, în circumstanțele menționate, recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale la 24 ianuarie 2019, a fost depus în termenul stabilit la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursurile declarate nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cît privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărîre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle vs Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag.55; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag.71-74).

De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea

detaliată a deciziei unei instanțe de recurs, care întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag.45 sau *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) Cod administrativ, art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh